

ACTE DE RECONeixEMENT ACADÈMIC

A

MÀRIUS RUBIRALTA I ALCANIZ

RECTOR DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA 2005-2008

**Paraules de resposta a les intervencions dels ponents Joan Bosch
Cartes, Fernando Albericio, Victòria Girona,
Àngel Gabilondo i M. Carmen Vidal**

**UNIVERSITAT_{DE}
BARCELONA**

Paranimf de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona

Divendres, 11 de juliol de 2025, 12 hores

Bon dia, moltes gràcies a tots i totes per assistir a aquest acte de celebració d'una vida acadèmica que avui finalitza a nivell oficial, però que si la salut m'acompanya, continuarà a nivell personal i de forma discreta, aportant idees i pensaments a nous projectes, sense deixar de representar la institució en els actes oficials en que els que, com a rectors, som invitats.

1.- Agraïments als organitzadors d'aquest acte universitari de jubilació

Un agraïment especial vull fer als que han promogut la iniciativa d'organitzar aquesta festa de comiat i que ho han fet en aquest Paranimf, lloc de celebració dels actes més importants de la comunitat universitària. Moltes gràcies Montserrat Camps, Miquel Martínez, Juan José Moreno, Xavier Pons i Cristina Sanz.

Òbviament, també vull expressar el meu agraïment a tots aquests amics i col·laboradors que han intervingut en el decurs de l'acte:

Gràcies rector, Joan Guàrdia, per fer que aquesta festa tingui el suport institucional.

2.- Agraïment a la Universitat de Barcelona i al Sistema Universitari de Catalunya

Des de aquesta tribuna que avui amablement m'heu permès utilitzar, voldria manifestar l'enorme satisfacció d'haver-me pogut dedicar a nivell acadèmic de forma intensa i completa a la Universitat de Barcelona, primer des de la Facultat de Química, posteriorment des de la Facultat de Farmàcia i, finalment, des del Campus de l'Alimentació de Torribera de Santa Coloma de Gramenet.

Aquesta fidelitat no ha perjudicat en cap moment la ferma voluntat, expressada durant la meua carrera política universitària, d'actuar de forma coordinada i col·laborativa amb la resta d'universitats del Sistema Universitari català.

Ho vaig practicar durant els 8 anys de vicerector de recerca d'acord amb el conjunt de vicerectores i vicectors de recerca de les universitats catalans d'aquell període, i ho vaig promoure com a rector impulsant un projecte innovador, consensuat amb la resta de rectores i rectors, que va denominar-se ***Llibre Blanc per la Universitat de Catalunya*** i que va ser presentat per l'estimada rectora de la Universitat de Girona, Anna M. Geli, com a presidenta de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques, el juny de 2008 amb Josep Samitier ja com a Rector de la UB (a partir del 22 d'abril de 2008).

3.- Agraïment a la meua família i als amics del Grup de Farmàcia i Cia.

En aquest capítol inicial d'agraïments, finalment, no podria estar avui aquí sense el suport de tota l'àmplia família de Manresa, Bagà i Badalona, i també de fora de Catalunya, especialment d'Andorra, Àustria i Mèxic, que avui m'acompanya. Una part important de la meua dedicació a la institució universitària els hi dec a ells i avui considero que també aquest acte és una mostra de reconeixement de la institució a la família.

Igualment, en aquest apartat voldria incorporar a l'ampli grup de Farmàcia i Cia (i parelles) amb qui he compartir, durant varies dècades, festes, celebracions i viatges i al professor Ernest Giralt, amb qui a més de ciència hem compartit, i encara compartim, infinits partits de tennis.

4.- Objectius principals de les meves paraules

L'objectiu de les meves paraules vol ser doble. Per un costat, reclamar la importància de conservar la memòria històrica institucional i la valoració argumentada dels fets evolutius i disruptius que han tingut lloc a la Universitat de Barcelona, i, en segon lloc, fer un **agraïment a tothom** que, en algun moment d'aquesta petita història que avui recordem, hi han participat, hi han donat suport o n'han fet una crítica constructiva. Ara que estem a les portes de la celebració del seu 575è aniversari seria bo analitzar-ne els darrers 70 anys posant en valor el personal i la documentació de l'Arxiu Històric de la UB.

Aquest doble objectiu, que difícilment acontentarà a tothom amb el poc temps que tinc, intentaré abordar-lo en els propers minuts, amb tota humilitat, a través dels valors i objectius del meu recorregut acadèmic personal i amb el meu agraïment sincer a tots aquells i aquelles que m'han acompanyat al llarg d'aquests més de cinquanta anys.

5.- El meu ingrés a la Universitat de Barcelona

Els meus inicis van ser a la Facultat de Química de la UB al nou Campus de la Diagonal de Barcelona (ara que hem celebrat els *50 Anys de les Facultats de Ciències; 30 de maig 2025*) i presenten tres ràpids apunts:

- La influència del primer professorat: Drs. Granados, Serratosa, Giralt i Bosch que van marcar-me de forma definitiva cap a la carrera acadèmica que vaig seguir.

- Els primers amics i companys universitaris de la Promoció de la Facultat de Química 1969-1974 amb qui mantenim contacte a través de les xarxes i trobades periòdiques.

- I finalment **l'inici en la política universitària**: Un record a les persones que van formar part de la Coordinadora de PNNs per haver-me ajudat a créixer i madurar en valors socials i democràtics.

6.- Entrada en el món de la recerca científica

Un agraïment molt especial al **Dr. Joan Bosch i al Grup de recerca** quan es traslladà a l'edifici històric de la Facultat de Farmàcia. Gràcies Joan per haver fet, en aquest acte una de les aportacions biogràfiques. Temps de Tesi Doctoral. Primeres classes i pràctiques de Química Orgànica. Un gran grup humà que ens marcà interna i positivament durant anys. Entre molts, que no tinc temps de nomenar, un record especial per Josep Bonjoch, en moments difícils, amb qui vaig compartir oposicions i anys de despatx, i amb Anna Diez, amb qui vaig compartir anys de recerca

Entre molts professors de la Facultat que podria citar avui voldria recordar la molt bona relació personal i científica amb el Grup de Fisiologia Vegetal, liderat en aquell moment per Carles Codina, i especialment per l'estimat Jaume Bastida Armengol que ens va deixar fa menys d'un any. Igualment un agraïment als anys d'amistat i activitat científica amb Cristina Minguillón, Miquel Feliz i Antonio Delgado, mort el 23 de desembre de 2021, i un petó especial a la Gemma Fabriàs.

7.- Les primeres experiència en eleccions rectorals a la UB

Així arribem a les **Eleccions a la Universitat de Barcelona del 17 de desembre de 1993**: Antoni Caparrós i Benedicto, serà el rector (1994-2001).

Aquí s'inicià la relació amb un gran equip humà i professional de la UB amb qui mantindré una forta amistat: Miquel Martínez (vicerector de Docència i Estudiants -gràcies per participar en l'organització d'aquest acte-; Joan M. Malapeira¹ (1951-2015) (vicerector de professorat); i Antoni Mirambell² (1953-2020) catedràtic de Dret Civil, responsable Grup UB.

De la mateixa etapa Enric Canela, bioquímic, expert de política universitària i gran divulgador, gràcies per ser avui al Paranimf, i Joan Tugores, molt bon divulgador d'economia internacional, i posteriorment rector entre 2001-2005, entre moltes altres persones, que avui s'ha disculpat de no ser amb nosaltres.

A l'haver perdut tan aviat el nostre rector Antoni Caparrós ens vam quedar certament tocats, tot i que l'amistat i proximitat amb la Catalina i el seu fill Toni ens van ajudant a recordar-lo. El mateix voldria dir de la Maria i l'Anna, recordant en Joan Maria Malapeira, i a l'Assumpta i els seus fills Jordi i Miquel, recordant en Toni Mirambell. Sempre ens quedaran a la memòria les xerrades sobre la Universitat des del Mas de Santa Eugènia de Berga. Gràcies Catalina, Maria i Assumpta per estar les tres en aquest acte de reconeixement. Un reconeixement institucional al rector Caparrós, i als amics Joan Maria i Toni.

També vaig aprendre molt en l'etapa de vicerector de recerca al costat de Manel Barranco i Gómez, Catedràtic Emèrit de Física Quàntica i Astrofísica Facultat de Física, i Vicerector de Política Científica 1994-1998 que ens ha deixat també fa tres mesos.

8.- Importància del període de vicerector de recerca a la UB

Us he de confessar que un dels períodes de gran record i alta valoració va ser l'**Etapa de vuit anys de vicerector de recerca de la UB**, en que molt estava per fer. També en la creació i promoció de la sectorial espanyola de vicectors de recerca i de la coordinació amb les OTRIs. S'obria l'horitzó a nivell estatal.

A la UB veníem de l'etapa 1986-1994 de l'equip del rector Josep Maria Bricall amb grans transformacions com la Fundació Bosch i Gimpera (FBG) i la creació del Serveis científico-tècnics centrals.

Una etapa, en la que es va crear i desenvolupar la Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica (CIRIT), organisme català de gestió de les polítiques científiques i on va tenir un paper destacat el professor Abel Maríné, que en va ser vicepresident (1991-1993) i l'equip de Dr. Joan Albaigés Riera, professor d'investigació del CSIC i director general de Recerca de la Generalitat de Catalunya d'aquell moment. Era els temps de l'inici de la construcció de l'arquitectura de la ciència universitària a Catalunya amb la definició de la recerca

¹ M. Viader, M. Rubiralta, M. Martínez i M. C. Sanz, coords., "Homenatge a Joan Maria Malapeira, universitari d'excel·lència", Col·lecció Homenatges núm. 55, Edicions de la Universitat de Barcelona, 2016.

²

en Grups de Recerca consolidats i emergents, les col·laboracions interinstitucionals en Xarxes Temàtiques, i l'embrió de la recerca homologable dels Centres de Recerca propis. Una història de només 40 anys de la qual vaig tenir l'honor de ser-ne parcialment protagonista.

9. *Les eleccions a rector*

Deixeu-me parlar un moment de la meva primera experiència en les eleccions a rector de la UB. Vaig presentar-me per primera vegada com a candidat a rector de la UB, a les Eleccions de Claustre, el 23 de maig de 2001 amb la finalitat de continuar l'obra iniciada pel rector Antoni Caparrós i que uns dies després ens deixaria inesperadament. Un record a aquells que van ajudar-me a formar la candidatura. Especial és també el reconeixement als companys de l'equip rectoral que van donar també un pas endavant per substituir-lo electoralment, Enric Canela i Joan Tugores, qui va ser-ne elegit, merescudament, rector.

10. *Interès per la “funció transferència i innovació” a la universitat*

A final dels 90 vaig poder compartir molts moments destacats de la creació i promoció d'estructures de relació entre la recerca universitària i el sector productiu: la Fundació Bosch i Gimpera (FBG) i especialment el Parc Científic de Barcelona (PCB). El paper de Francesc Santacana, director de la fundació, mort l'abril de 2014, i de Rafael Foguet, membre del Consell Social de la UB i expert en R+D del sector químic farmacèutic industrial, que ens va deixar el 7 de febrer d'aquest mateix any, van ser-ne claus. Els tres dedicàvem setmanalment un matí a explicar a alguna personalitat catalana i estatal la importància de la creació d'un nou espai denominat *parc científic*. Hi va tenir un paper gran de complicitat Montserrat Baucells des de la sala de reunions dels SCT que dirigia. El seu paper en aquesta etapa vaig poder exposar-la com a *Secretario general de Universidades* a l'acte d'homenatge que la UB li va fer a ella i a Montserrat Roura el 12 de febrer de 2010.

Amb ells dos vaig treballar, d'acord amb el rector Caparrós, per la definició de la ubicació i del projecte del futur Parc Científic de Barcelona (PCB-UB) -una nova estructura que facilitaria la transformació del coneixement en valor social i de mercat a través de la interacció pública-privada en un espai jurídicament independent i que permetria també la creació i ubicació de noves empreses basades en el coneixement i la tecnologia, eren les *spin-off*, que es complementaven amb *start-ups* d'empreses consolidades.

11. *Els Parcs Científics en el Sistema Universitari Espanyol*

El projecte Parc Científic de Barcelona, a imatge d'altres parcs científics europeus -diferenciats dels tecnològics en la seva funció- va iniciar un camí conceptual que es va estendre al territori espanyol gràcies a que vam tenir la sort d'una modificació del fons econòmics i socials europeus que va permetre per primer cop dedicar inversions a estructures de ciència. Hem de reconèixer aquí el paper, que crec que no l'hem valorat prou, del *Secretario de Estado de Política Científica y Tecnológica*, en aquell moment Ramón Marimón Suñol (2000-2002) el fet que avui tinguem a la Diagonal de Barcelona una estructura de innovació de referència internacional com el PCB.

Moltes persones hi van participar. També institucions bancàries que avui ja no existeixen. També van implicar-se en el projecte els arquitectes Margarit i Boixader, professors d'estructura de l'Escola d'Arquitectura de la UPC, i internament els arquitectes Ramon Serra, Andrés Lezcano, Lluís Cantariño, i la direcció amb Fernando Albericio i Montserrat Vendrell, juntament amb Joan Bellavista, expert internacional en parcs tecnològics.

Un gran equip humà va ser-ne la clau: Mercè Colom, Moises Tarté, Mercè Gòmez, Gloria Pladellourens, entre molts altres que es van fer seu el projecte i el feien créixer dia a dia, i que avui els recordo amb gran estima. I als que també faig responsables de l'èxit actual representat per l'enorme ecosistema d'empreses, institucions i projectes que omplen el complex d'innovació del Campus Diagonal Sud, ara dirigit eficaçment per la directora general, Maria Terrades a qui li agraeixo molt especialment la representació del PCB en aquest acte de reconeixement.

Felicitar, en aquest punt del discurs, a Rodolfo Miranda, Premio Nacional de Nanotecnología el 2022, vicerector de Investigación y Política Científica (1998-2002) de la UAM, y creador del Parque Científico de Madrid amb qui vaig compartir aquesta experiència i amb el rector de la Universitat Estudi General de València, Francisco Tomás Vert, que va ser l'impulsor del Parc Científic de la Universitat de València (PCUV) i el seu primer president. A tots dos en tinc una estima especial en aquella etapa en que junts estructuràvem el nou relat dels parcs científics.

Avui que tenim en el Paranimf al rector Paco Tomás, a qui hem d'agrair moltíssim l'esforç de ser amb nosaltres, recordo molt especialment el dia 26 d'octubre de 2010 en el que la seva estimada Universitat de València li va lliurar la seva medalla en reconeixement de l'activitat de modernització en el període 2002-2006 i que vaig copresidir com a *Secretario general de Universidades*.

12. El rector Joan Tugores renuncia a la reelecció de 2005

Quatre anys més tard, gràcies al rector Joan Tugores, tal com ja ho vaig explicar al llibre del seu homenatge de 2024³, arribem a les **eleccions al rectorat de maig del 2005**, quan gràcies a tot un gran equip humà, entre ells Xavier Pons, gràcies també per estar en l'organització de l'acte i per la redacció i presentació avui del meu perfil biogràfic⁴, **i als que els hi dec tot el que va tenir lloc posteriorment**, vam arribar a la configuració d'un nou equip rectoral, que vaig tenir l'honor d'encapçalar. Vam presentar-nos amb un programa treballat a l'annex de la Facultat de Farmàcia gràcies a la degana i futura vicerectora de professorat Victòria Girona, i que posteriorment, de maig 2008 a desembre de 2008, va continuar amb l'equip presidit pel rector Josep Samitier fins a les noves eleccions.

Un deute que, com dic, vaig contreure també amb el grup de vicerectors i vicerectores i secretari general, gerència, delegats, assessors, cap de gabinet -Mercè Gòmez, una menció especial-, i un gran equip de la secretaria del rectorat i, especialment, pel Sr. José Artell, responsable de la meua mobilitat.

³ R. Alemany i E. Lauroba, eds., "Homenatge a Juan Tugores Ques. Economista, universitari, mestre", Col·lecció Homenatges núm. 64, Edicions de la Universitat de Barcelona, pp 103-107, 2024.

⁴ M Camps, M. Martínez, J. J. Moreno, X. Pons i M. C. Sanz, eds., "Màrius Rubiralta, un universitari integral amb visió de futur", Col·lecció Homenatges núm. 65, Edicions de la Universitat de Barcelona, pp 13-29, 2025.

Avui recordant els resultats d'aquelles eleccions del 24 de maig 2005 he de reconèixer i agrair l'enorme suport obtingut dels diferents col·lectius universitaris, la qual cosa va comportar una forta credibilitat per afrontar temes claus pel futur de la institució que es venien arrossegant des de feia algun temps.

Una credibilitat que ens va ajudar a tenir, a nivell econòmic, el professor Anton Costas, catedràtic de Política Econòmica de la UB i avui president del *Consejo Económico y Social de España*. Gràcies a ell i el seu equip, gràcies als estudis inicials de la situació econòmica i financera de la UB, vam poder abordar clarament la redacció d'un Pla de Viabilitat i, sobretot, l'exigència d'un millor i més just finançament per a la UB per part de la Generalitat de Catalunya.

13. El retorn del rector J. M. Bricall amb el Pla UB Horitzó 2020

Un dels objectius que ens havíem marcat com a nou govern de la UB va ser recuperar la imatge institucional del rector Josep Maria Bricall (1986-1994). Per aquest motiu va ser nomenat president de pla estratègic **Pla UB Horitzó 2020** juntament amb els professors Miquel Martínez⁵, Enrique Pedroso, Ramon Alemany, Enric Canela, entre d'altres.

També com a rector vaig tenir l'honor d'organitzar i presidir l'Homenatge Institucional al rector Bricall amb motiu de la seva jubilació el 19 de juny de 2007.

⁵ Un agraïment especial a Miquel Martínez que va porta la responsabilitat, que li havia demanat, per fer d'aquest projecte estratègic un document de referència per les universitats espanyoles: M.R. Buxarrais, F. Esteban, X. Martín, M. Payà, E. Prats, J. M. Puig, A. Tey, J. Trilla, coords., "Miquel Martínez Martín: ètica i pedagogia", Col·lecció Homenatges, núm.60, Edicions de la Universitat de Barcelona, pp 151-155, 2021.

14. *El model de la UB com a base de la reforma del Sistema Universitari (SUE)*

El lideratge de la UB dins dels sistema universitari espanyol ja venia de lluny. No obstant això, vaig tenir l'oportunitat de compartir un moment dolç de les universitats públiques espanyoles i del sistema universitari general, representat per la *Conferencia de Rectores de las Universidades Españolas (CRUE)* en el moment de l'elecció d'un nou president de la CRUE. El rector i candidat Ángel Gabilondo de la UAM tenia un gran prestigi i el suport de sistema universitari de Madrid i en el meu cas, representava un grup d'universitats que teníem a prop la “*sectorial de investigación*” de la CRUE i la Red d'OTRIS espanyoles. El perill d'una divisió entre l'humanisme del rector Gabilondo i la nova universitat intensiva en recerca i transferència va tallar-se de forma intel·ligent gràcies a una proposta del rector Gabilondo d'integració de les dues tendències en una sola candidatura, ell com a president de la CRUE i jo com a vicepresident. D'aquella etapa en tenim avui, en aquest acte, tres protagonistes, els rectors Francisco Tomés i Felipe Petriz de les universitats públiques de València (UV) i Saragossa (UZ-Unizar), i a la rectora de la universitat privada Universitat Ramon Llull (URL) i avui Síndica de Greuges, Esther Giménez-Salinas.

Mirant aquell moment amb una certa perspectiva pot explicar-se que el lideratge de la UB en molts àmbits era degut al reconeixement dels experts i vicerectors que actuaven en diferents comissions de la CRUE i dels ministeris, també des de l'Hospital Clínic i l'IDIBAPS, i en organitzacions empresarials com COTEC, i també especialment dins del Sistema Universitari Català. No hauria d'estranyar-nos doncs, que quan es configurà el nou govern espanyol el 2008, la recent nomenada *Ministra de Ciencia e Innovación*, Cristina Garmendia, busqués per dirigir les universitats algú que tingués un elevat consens dins del sistema universitari, especialment públic. La proposta que el rector de la UB, i vicepresident de la CRUE, fos proposat com a Secretari d'Estat d'Universitats, amb responsabilitats també en recerca i política científica universitària hauria **d'interpretar-se com un honor a tota la institució.**

15. *L'etapa com a Secretario de Estado de Universidades dins del Ministerio de Ciencia e Innovación (MICINN).*

De la mà dels directors generals Felipe Petriz, Otilia Mó i de Concepción Grau, com a cap de gabinet, vàrem constituir un equip que va centrar la seva activitat amb la defensa d'uns pressupostos per les universitats, amenaçats per les retallades de la crisi financera i econòmica iniciada el 2008 i el repte de desenvolupar l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) i la modernització de les universitats i del propi Sistema Universitari.

El final d'aquesta etapa quedarà com un estudi futur sobre les tensions que existien, especialment a Madrid, en relació a la ubicació d'universitats dins d'un *Ministerio de Educación* o en un *Ministerio de Ciencia e Innovación*. He de donar les gràcies al llavors Ministro Gabilondo l'oportunitat de continuar al seu costat com a *Secretario General de Universidades* mantenint el projecte de modernització del Sistema Universitari Espanyol amb la **Estrategia Universidad 2015 (EU2015)** des del Ministeri d'Educació.

16. *L'etapa com a Secretario General de Universidades del Ministerio de Educación.*

Tot i que la legislatura havia començat amb una forta crisi econòmica sabíem que havíem d'aprofitar l'oportunitat per actuar de forma general en un procés de transformació. Espero que amb el transcurs del temps hi hagi més perspectiva i permeti valorar millor el que va significar, en aquell moment, la presentació i aprovació en el *Consejo de Universidades*, presidit pel ministre Gabilondo, del Pla de finançament de les universitats, el projecte de governança, l'esborrany de l'estatut del professorat, les millores del pla social de beques a l'estudi, la participació de l'estudiantat en la vida universitària amb un Estatut i un Observatori innovadors, la introducció de la Responsabilitat Social Universitària, els Plans d'Igualtat, el Projecte de Campus d'Excel·lència Internacional, o el Pla d'Internacionalització, entre moltes altres iniciatives.

Crec que, en un futur, aquest període polític universitari serà valorat com excepcional pel fet que va ser realitzat amb un molt alt nivell de consens de totes les forces parlamentàries i, especialment, del principal partit de l'oposició el PP. Tot amb un grau de debat de gran valor intel·lectual i de respecte, tan a nivell personal com polític, que va trastocar-se just uns mesos abans de la convocatòria avançada de les eleccions legislatives a finals del 2011.

Aquesta intensa etapa, que repetiria sense dubtes en les mateixes circumstàncies, em va permetre compartir activitats amb un gran nombre de persones a les que en conjunt voldria agrair i posar en valor: des de les màximes instàncies, el Ministres Cristina Garmendia i molt especialment Àngel Gabilondo, als presidents i presidentes de la CRUE i la seva secretària general; als nivells bàsics del Ministeri: les secretaries (un record per Dulce, una excel·lent persona i professional), els tècnics ministerials i xofers (Srs. Antonio i Venàncio), passant pels alts càrrecs com Felipe Pétriz – nomenat *Secretario de Estado de Investigación*-, els Directors Generals, Juanjo Moreno (gracias Juanjo por tu participación, desde la distancia, en la organización de este acto) i Mercedes Chacón, i la Cap de Gabinet, Concepción Grau, tots ells com a representants d'un gran grup de subdirectors, Tècnics d'administració de l'Estat i assessor alguns d'ells aportats per la pròpia Universitat de Barcelona com ara Àngels Alegre, Miquel Martínez, Carme Muñoz o Mònica Margarit.

I, de manera especial, com sempre, Joan Maria Malapeira, amb la Cristina Sanz cobrint des de Barcelona la seva dedicació a Madrid (gràcies Cristina per impulsar l'acte d'avui).

17. *Programa Campus de Excelencia Internacional. Estrategia Universidad 2015*

Una menció especial recau en el Programa de Campus d'Excel·lència Internacional (CEI) que, a partir de 2012, va ser congelat pel nou Ministre Ignacio Wert, fent cas omís a una comissió internacional que ell mateix havia creat per avaluar la **Estrategia Universidad 2015** i que era alternativa a la que havia presidit Rolf Tarrach, nomenada pel ministre Gabilondo. Rolf Tarrach antic professor de la UB, vicerector amb el rector Bricall, va ser president del CSIC i tenia una ampli reconeixement i prestigi com a responsable de la Universitat de Luxemburg i president de l'Associació Europea d'Universitats (EUA).

Aquest programa, àmpliament analitzat i criticat per la manca d'un finançament del Govern Central equivalent al que altres governs europeus i un excés d'extensió del model a tot el sistema

universitari, en lloc de centrar-se en poques universitats, va provocar canvis en els governs d'algunes universitats que van saber incorporar els criteris estratègics del programa a la seva modernització.

Un reconeixement a Fundació Triptolemos, i especialment a Yvonne Colomer, pel suport a la creació i promoció de la *RED Española de Campus de Excelencia Internacional Agroalimentarios* que ha presidit el rector de la Universitat de Còrdova i president del CEIA3 i que és avui considerada un actor i vocal de la *Estrategia Nacional de Alimentación del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación*. A nivell de CCAA, crec que cal valorar positivament la política del Govern de la Xunta de Galicia per la seva transformació en el Programa de Campus de Especialització i especialment, amb el projecte de la USC del Campus Terra de Lugo acreditat fins 2029, en el que he tingut l'honor de participar en els darrers deu anys.

18. El retorn a la Universitat de Barcelona: Campus de l'Alimentació de Torribera

Des de l'any 2012 al 2016 vaig ser director delegat del rector Dídac Ramírez del Campus de l'Alimentació de Torribera. Paral·lelament, com a professor de química orgànica i fins a la jubilació he dedicat la darrera dècada de la meva carrera acadèmica a la continuació i consolidació d'un projecte estratègic d'un campus d'especialització al Recinte Torribera de la Diputació de Barcelona a la ciutat de Santa Coloma de Gramenet que mantingues el seu caràcter innovador, transversal en el coneixement de l'alimentació, la nutrició, la seguretat alimentària i la gastronomia, integrador a nivells de diferents àmbits de coneixement, a nivell interdepartamental i interfacultatiu i amb voluntat internacional i de creació d'aliances estratègiques amb altres actors.

Un projecte que va ser imaginat per l'Ajuntament de la ciutat de Santa Coloma de Gramenet, avui representat en aquest acte per Blanca Padrós, Segona Tinenta d'alcaldeessa de l'Àrea de Famílies i Drets Socials, i el rector Caparrós, concretat posteriorment en un conveni per part del rector Joan Tugores, dissenyat inicialment pel seu delegat, el professor Josep Boatella, assegurat el finançament plurianual per la rehabilitació dels edificis noucentistes de l'antiga Clínica Mental i la construcció de nous edificis acadèmics i de recerca, el 2007, per part de l'equip del rector Rubiralta i la presidència de la Diputació de Barcelona, i desenvolupat posteriorment el projecte, durant els dos mandats del rector Dídac Ramírez, en estreta col·laboració de l'alcaldeessa de Santa Coloma, Núria Parlón, avui consellera d'Interior de la Generalitat de Catalunya, a la que li hem d'agrair la voluntat de crear el sistema d'educació superior a la seva ciutat amb el projecte de **Santa Coloma Ciutat Universitària** amb una forta sintonia amb els rectorats de la UB.

Un projecte que va obtenir ampli reconeixement pel seu caràcter disruptiu dins de la UB, i tractor a nivell del sector alimentari català i estatal, gràcies als diferents experts que hi van treballar, els professors Abel Mariné, Josep Boatella, Miquel Morató o Claudi Mans, que agafaren el relleu a una activitat iniciada per la Fundació CESNID. Un campus especialitzat que actualment està dirigit per la catedràtica, M. Carmen Vidal amb un bon equip professional, del que tinc un record especial per Begonia Lafarga, i Tomàs Ramos.

Una etapa docent de deu anys en la que he pogut aportar la meva experiència per ajudar a les noves generacions d'estudiants del campus amb els coneixements teòrics i experimentals de la Química Orgànica, els valors d'un projecte innovador com és el Campus de l'Alimentació de

Torribera i una porta oberta a la recerca científica en aquests àmbits multidisciplinaris relacionats amb l'alimentació.

No tinc molt temps avui de parlar d'un fracàs d'aquest període. La incomprendible decisió, del Govern de Catalunya d'aquell moment, sobre la no activació a Catalunya d'un projecte consensuat per la creació d'un Centre de Coneixement Gastronòmic de Catalunya amb una voluntat de potenciació de la recerca i la innovació a imatge del *Basque Culinary Center de Mondragón* i que podia d'ubicar-se al Recinte Torribera per acord de la UB amb la Diputació de Barcelona.

Aquest fet hauria potenciat definitivament Santa Coloma de Gramenet com a seu d'un nou Centre de Recerca singular a més a més de l'INSA (Institut de Recerca en Nutrició i Seguretat Alimentària de la UB) que ja hi ha al campus.

Fa pocs dies encara veiem en la premsa catalana com es feia la gran festa com a Regió Mundial de la Gastronomia 2025 sense ni una paraula del paper de les universitats i dels seus esforços perquè aquestes universitats públiques catalanes lideressin coordinadament aquesta nova disciplina fonamental en el camp de la salut i la indústria. Tampoc va servir d'aval suficient la iniciativa de Ferran Adrià i de Joan Roca per crear a Catalunya els estudis interuniversitaris en Ciències Culinàries i Gastronòmiques, en complicitat amb el rectorat de Dídac Ramírez, el centre adscrit CETT i la Fundació Àlicia, que havia d'ubicar-se al Campus de l'Alimentació de Torribera, com tampoc la creació i el desenvolupament del projecte internacional de **Science and Cooking World Congress**, una iniciativa de Pere Castells juntament amb diversos investigadors i xefs catalans i internacionals, avalat i presidit pels rectors de la UB, Joan Elies i Joan Guardia. Només cal esperar que en un futur es coneguin les causes d'aquestes accions i algú en demani responsabilitats.

19. Darrer servei a la Universitat de Barcelona. Candidatura a rector 2016

Finalment, no puc tancar aquest recorregut sense un agraïment de tot cor als 15 membres de l'equip que vàrem presentar-nos a les eleccions de 2016, avui representats en aquest acte per la Dra. Montserrat Camps a qui agraeixo la seva dedicació en l'organització d'aquesta celebració. Crec que vàrem presentar un sòlid programa i una experiència indiscutible fet que va ser neutralitzat en el darrer moment per un ús poc ètic de les xarxes socials.

Voldria dedicar unes sentides paraules a Carlos Villagrasa Alcaide, amic i professor de la Facultat de Dret, candidat a vicerector d'administració i PAS en aquella candidatura amb el desig i esperança per la seva recuperació.

20. Compromís Social

Des de l'any 2017 en que Francisco Luzón, economista i professional de banca, afectat d'Esclerosi Lateral Amiotròfica (ELA), em va cridar al seu costat per ajudar-lo a desenvolupar una estratègia de promoció de la recerca en ELA des de la Fundació Francisco Luzón que havia acabat de crear a Madrid, he treballat al costat d'un dels grups de referència en ELA, la Unitat de Malalties de Neuromotora de l'Hospital Universitari de Bellvitge i de l'IDIBELL, liderats per la Dra. Mònica Povedano, i de la vídua i presidenta de la Fundació Luzón, Maria José Arregui, a qui agraeixo la seva presència avui al Paranimf de la UB. Una activitat que hem dirigit a

consolidar una *Red Española de Investigación en ELA*, a desenvolupar un important instrument de finançament de projectes recerca en ELA a través d'un conveni amb Fundació La Caixa per finançar un projecte d'excel·lència *CaixaResearch Health* en cada anualitat. El projecte s'ha desenvolupat amb grans resultats en el període 2017-2025 mobilitzant cinc milions d'euros, i gestionar els fons obtinguts per Juan Carlos Unzué, en un famós partit de futbol, per ajuts a la recerca fonamental i clínica, i afavorir els assaigs clínics.

Aquesta proximitat a l'àmbit de la salut la complemento com a vocal del patronat de la Fundació Hospital de l'Esperit Sant (FHES) de Santa Coloma de Gramenet, institució membre del Projecte Santa Coloma Ciutat Universitària, avui representada pel seu gerent, el Director Gerent Dr. Vicenç Perelló a qui agraeixo molt especialment que ens acompanyi avui.

21. *El clam de les universitats per la Pau i el respecte als Drets Humans*

Per acabar, voldria indicar que en els darrers anys he combinat l'activitat acadèmica al Campus de l'Alimentació de Torribera amb projectes estratègics d'àmbit territorial del Barcelonès Nord al voltant de les icòniques Tres Xemeneies de Sant Adrià del Besòs i Badalona i el seu Ecosistema de Coneixement repartit en les tres ciutats, Badalona, Santa Coloma de Gramenet i Sant Adrià del Besòs.

Un dels projectes presentats fou un “**Hub Internacional de Coneixement per el Desenvolupament Sostenible i la Pau**” (Grup Internacional d'Experts, 2020), com a seu de la Mediterrània per la Pau que s'ubicaria a àrea de les Tres Xemeneies, i que va ser avalat per un ampli grup d'experts i institucions internacionals coordinats per la Secretària Executiva, Yara Saab i valorat en els plens dels ajuntaments indicats. Aquest projecte estava lligat al futur Pla de Desenvolupament Urbanístic (PDU) de la zona en procés d'aprovació.

L'actualitat que avui vivim, d'una agressió continua a la pau i als drets humans, especialment a la Mediterrània, va fer més oportuna, en aquell moment, la proposta realitzada i estava avalada per Francisco Rojas Aravena, observador internacional i Rector de la *Universidad de las Naciones Unidas para la Paz* (UPAZ), i per Federico Mayor Zaragoza, que va morir el passat mes de desembre, promotor de la *Fundación Cultura de Paz* i de la Càtedra UNESCO *Cultura de Paz y Derechos Humanos* de la Universitat Autònoma de Madrid. Un projecte que no va ser prioritzat, malgrat la dedicació de Mercedes Chacón, representant de la Generalitat de Catalunya.

Per tancar aquesta paraules, només vull recordar que el 4 de maig de 2001 el rector Antoni Caparrós, com a president de l'Institut Joan Lluís Vives, xarxa d'universitats de parla catalana, va llegir un manifest del compromís de les **Universitats per la Cultura de la Pau**. En aquell moment teníem molt propera la memòria de l'assassinat del professor de la UB, Ernest Lluch.

Ara que tenim d'inhumana actualitat les morts a la Mediterrània i les guerres de Gaza i Ucraïna, ens entristeix els molts silencis a les universitats. Cal que les comunitats universitàries no abaixin ara la guàrdia. El futur de la Universitat, com a servei públic, i la Societat Democràtica, tal com l'hem conegut en els darrers temps i per la que hem lluitat i treballat, també estan en perill.

Moltes gràcies!